

Uw rechtspositie bij
een voorwaardelijke
machtiging

Emergis

INHOUD

1. INLEIDING	3
2. DE VOORWAARDELIJKE MACHTIGING	4
3. HET BEHANDELINGSPLAN (DE VOORWAARDEN)	6
4. KAN IK TEGEN MIJN WIL WORDEN OPGENOMEN?	9
5. HOE LANG DUURT EEN VOORWAARDELIJKE MACHTIGING?	10

1. INLEIDING

De voorwaardelijke machtiging moet voorkomen dat u gedwongen wordt opgenomen in een psychiatrische instelling.

Een behandelingsplan en een aantal afspraken (de voorwaarden) zorgen daarvoor. De rechter beslist of u zo'n voorwaardelijke machtiging krijgt. En de rechter doet dit alleen als u instemt met het behandelingsplan en de gestelde voorwaarden of wanneer hij kan aannemen dat u de voorwaarden zult naleven. Als u zich vervolgens niet aan de voorwaarden houdt, kunt u alsnog gedwongen worden opgenomen. In deze brochure kunt u lezen hoe u een voorwaardelijke machtiging krijgt, welke rechten u hebt en hoe de voorwaardelijke machtiging eindigt.

2. DE VOORWAARDELIJKE MAGTIGING

Mensen uit uw omgeving vinden dat u moet worden behandeld voor een psychische stoornis. U vormt door de psychische stoornis een gevaar voor uzelf en/of anderen, vinden zij. Om er voor te zorgen dat die behandeling plaatsvindt, vragen zij een voorwaardelijke machtiging voor u aan.

U kunt dat overigens ook zelf doen. Met een voorwaardelijke machtiging kunnen aan u bepaalde voorwaarden worden gesteld zoals het innemen van medicijnen of het volgen van therapie. U hoeft dan niet te worden opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis. Maar als u zich vervolgens niet aan de voorwaarden houdt of gevaar veroorzaakt, kunt u alsnog gedwongen worden opgenomen.

Hoe krijg ik een voorwaardelijke machtiging?

Voor het aanvragen van een voorwaardelijke machtiging moet er een geneeskundige verklaring aanwezig zijn. Die verklaring is opgesteld door een psychiater bij wie u niet onder behandeling bent. Voor die verklaring moet de psychiater een antwoord vinden op de volgende vragen.

- Is er sprake van gevaar?
- Wordt dat gevaar veroorzaakt door een psychische stoornis?
- Kan dat gevaar zonder een psychiatrische opname worden voorkomen als u zich aan een aantal bijzondere voorwaarden houdt?

Alleen wanneer de psychiater deze drie vragen allemaal met JA kan beantwoorden, stelt hij de geneeskundige verklaring op. Die verklaring gaat, samen met het verzoek om een voorwaardelijke machtiging, naar de officier van justitie. Deze stuurt de diverse papieren door naar de rechter als ook hij vindt dat een voorwaardelijke machtiging nodig is.

Voorbeeld

U bent psychotisch en gebruikt regelmatig drugs. Volgens de verklaring van de psychiater wordt uw psychose alleen maar erger door het drugsgebruik. U verwaarloost uzelf, neemt uw medicijnen niet meer in en bedreigt uw burens. Wanneer u geen drugs gebruikt, bent u met enige ondersteuning in staat uw eigen leven te leiden. Bij de voorwaardelijke machtiging kan dan als voorwaarde worden gesteld dat u géén drugs gebruikt. En dat u met ondersteuning van uw arts uw medicijnen inneemt.

De voorwaardelijke machtiging is mogelijk voor personen vanaf twaalf jaar.

De patiëntenvertrouwenspersoon

Vanaf het moment dat een voorwaardelijke machtiging is afgegeven, kunt u een beroep doen op een patiëntenvertrouwenspersoon (PVP). Door het hele land werken patiëntenvertrouwenspersonen in alle psychiatrische instellingen. Patiëntenvertrouwenspersonen zijn niet in dienst van de psychiatrische instellingen. Zij zijn onafhankelijk, werken op basis van vertrouwen en geheimhouding en staan altijd aan uw kant. Een PVP is gratis. U kunt met al uw vragen en klachten over psychiatrische hulpverlening terecht bij de Helpdesk van de Landelijke Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon in Utrecht.

Het nummer van de Helpdesk is: 0900 444 8888.

3. HET BEHANDELINGSPLAN (DE VOORWAARDEN)

Krijg ik vooraf nog iets te zeggen over mijn behandeling?

Ja. Uw psychiater overlegt samen met u over uw behandelingsplan. Uw psychiater is verantwoordelijk voor uw behandeling. In het behandelingsplan wordt beschreven hoe u behandeld zult worden en hoe het gevaar dat wordt veroorzaakt door uw psychische stoornis daardoor minder wordt of kan worden weggenomen. Ook wordt vermeld in welke psychiatrische instelling u zult worden opgenomen wanneer het mis zou gaan of u zich niet aan de voorwaarden houdt. Het behandelingsplan wordt aan de rechter gegeven die beslist over een eventuele voorwaardelijke machtiging. Uw mening over het behandelingsplan is erg belangrijk. Uw behandelaar moet erop vertrouwen dat u de voorwaarden zult naleven, ook als u geen instemming heeft verleend. De behandelaar moet aangeven of het overleg met u tot overeenstemming heeft geleid of niet. Als er geen overeenstemming is, moet uw behandelaar vertellen waarom niet. En uw behandelaar moet onderbouwen waarom hij toch meent dat u de voorwaarden wél zult naleven. (Over een behandelingsplan staat meer in de brochure *Uw rechten als cliënt van Emergis*).

Welke afspraken zijn er naast het behandelingsplan?

De meeste voorwaarden staan in het behandelingsplan dat u samen met uw behandelaar hebt opgesteld. Daarnaast kan de rechter u een aantal andere voorwaarden opleggen. Dat kan bijvoorbeeld gaan over uw gedrag zoals eventueel drugsgebruik of het niet toestaan dat u zich op bepaalde plaatsen ophoudt.

Krijg ik een advocaat?

Ja, u krijgt een advocaat toegewezen via de Raad voor de Rechtsbijstand. Die advocaat komt, nog voor het verhoor door de rechter, alles met u bespreken. Hij zal u bij het verhoor door de rechter bijstaan. De bijstand door de advocaat is gratis.

Wat doet de rechter?

De rechter zal u eerst oproepen voor een hoorzitting. Daar is ook uw advocaat bij aanwezig. Bent u niet in staat om naar de rechtbank te gaan dan komt de rechter naar u toe. Ook dan is uw advocaat erbij. Tijdens de hoorzitting noteert een griffier wat er wordt gezegd. Meestal roept de rechter ook de volgende personen op om bij de hoorzitting aanwezig te zijn:

- degene die de voorwaardelijke machtiging heeft aangevraagd;
- de psychiater die de geneeskundige verklaring heeft opgesteld;
- uw behandelaar met wie u het behandelingsplan heeft opgesteld;
- uw eventuele partner.

De rechter kan ook nog getuigen, deskundigen en anderen oproepen. Ook kunt u de rechter daarom vragen. Een deskundige kan een onafhankelijke psychiater zijn die zijn mening zal geven over de eventuele noodzaak van een voorwaardelijke machtiging. Dit onderzoek wordt een 'contra-expertise' genoemd.

De rechter zoekt een antwoord op de volgende drie vragen:

1. Is er sprake van gevaar?
2. Wordt het gevaar veroorzaakt door een psychische stoornis?
3. Kan dat gevaar zonder een psychiatrische opname worden voorkomen als u zich aan een aantal bijzondere voorwaarden houdt?

Wanneer de rechter de drie vragen met JA beantwoordt, kan hij zelf nog extra voorwaarden stellen waaraan u zich moet houden. De voorwaardelijke machtiging wordt afgegeven wanneer u akkoord gaat met die voorwaarden, of wanneer de rechter kan aannemen dat u die zult naleven.

Wie komen te weten dat ik een voorwaardelijke machtiging heb?

In de eerste plaats uzelf. U krijgt een kopie van de voorwaardelijke machtiging. Er gaat verder een kopie naar uw advocaat, de officier van justitie, de inspecteur voor de gezondheidszorg, uw eventuele partner, degene die de voorwaardelijke machtiging heeft aangevraagd, en - als u die heeft - uw curator of mentor. Ook uw behandelaar komt te weten dat u een voorwaardelijke machtiging heeft.

Kan het behandelingsplan nog veranderd worden?

Samen met uw behandelaar kunt u het behandelingsplan veranderen. De rechtbank en de officier van justitie krijgen daar dan een kopie van. De rechter komt er verder niet aan te pas. De rechter komt er wél aan te pas als u en uw behandelaar het niet eens zijn over een wijziging van het behandelingsplan óf als u of uw behandelaar de andere voorwaarden wil wijzigen. De officier van justitie moet dan schriftelijk worden verzocht de rechter een beslissing te laten nemen. Op dezelfde manier kunt u ook om een andere behandelaar vragen. In deze procedure kunt u zich laten bijstaan door uw advocaat.

4. KAN IK TEGEN MIJN WIL WORDEN OPGENOMEN?

Wanneer het gevaar dat u oplevert niet langer door naleving van de voorwaarden kan worden afgewend, moet u worden opgenomen in de psychiatrische instelling die in het behandelingsplan is genoemd. Dit kan ook gebeuren wanneer u zich niet aan de voorwaarden houdt die de rechter heeft gesteld. De beslissing tot gedwongen opname wordt genomen door de geneesheer-directeur. Hiervoor moet hij goed geïnformeerd worden over hoe het met u gaat. Hij kan zich hierover op de hoogte stellen door met uw behandelaars te overleggen. Ook kan hij zelf met u komen praten of iemand anders dit laten doen. U krijgt van hem een brief daarover. Als u gedwongen wordt opgenomen dan wordt de voorwaardelijke machtiging omgezet in een voorlopige machtiging (Over uw rechten tijdens de gedwongen opname zie brochure *Gedwongen opname in Emergis*). Dezelfde mensen die over uw voorwaardelijke machtiging zijn geïnformeerd krijgen nu ook bericht. Overigens kunt u de geneesheer-directeur ook zelf vragen om te worden opgenomen. In dat geval blijft de voorwaardelijke machtiging doorlopen.

Bezwaar tegen de gedwongen opname

Als u het niet eens bent met de gedwongen opname kunt u de officier van justitie schriftelijk vragen de rechter daarover te laten beslissen. Met dat verzoek moet u dan een kopie van de brief van de geneesheer-directeur meesturen. De rechter houdt dan opnieuw een hoorzitting. U krijgt hierbij hulp van een advocaat. De rechter beslist dan of de gedwongen opname terecht is.

5. HOE LANG DUURT EEN VOORWAARDELIJKE MACTHTIGING?

De eerste voorwaardelijke machtiging duurt maximaal een half jaar, maar kan ook voor kortere tijd worden afgegeven. Zodra de periode van deze voorwaardelijke machtiging voorbij is, kan de rechter deze steeds met maximaal een jaar verlengen.

Hoe krijg ik een verlenging?

De gang van zaken is ongeveer dezelfde als bij de eerste voorwaardelijke machtiging. Ongeveer zes weken voordat uw voorwaardelijke machtiging afloopt, stelt een (onafhankelijke) psychiater een verklaring op. Die verklaring gaat, samen met een verslag van de behandeling en de resultaten daarvan, naar de officier van justitie. De officier van justitie schakelt vervolgens de rechter in. Die beslist binnen vier weken over een verlenging.

Kan ik een voorwaardelijke machtiging beëindigen?

Nee, wél kunt u de behandelaar vragen een schriftelijke verklaring af te geven dat u niet langer lijdt aan een psychische stoornis of een gevaar vormt voor uzelf en uw omgeving. Met deze verklaring kan de voorwaardelijke machtiging niet langer tot een gedwongen opname leiden. Weigert uw behandelaar een dergelijke verklaring te geven dan kunt u via de officier van justitie de rechter vragen hierover een besluit te nemen.

Na de voorwaardelijke machtiging.

Wanneer de periode van de voorwaardelijke machtiging ten einde loopt - en het gaat beter met u - gebeurt er waarschijnlijk niets. De voorwaardelijke machtiging loopt gewoon af: u hoeft zich niet meer aan de voorwaarden te houden. U krijgt daarover een brief van uw behandelaar. De inspecteur voor de gezondheidszorg en de officier van justitie ontvangen een kopie van die brief.

Adressen

Raad van Bestuur Emergis

Postbus 253
4460 AR Goes

Inspectie voor de Gezondheidszorg

Postbus 2680
2500 GR Utrecht

Officier van Justitie

Postbus 5012
4330 KA Middelburg

Rechtbank Middelburg

Postbus 5015
4330 KA Middelburg

Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon GGZ (PVP)

F.C. Dondersstraat 9
3572 JA Utrecht
landelijke helpdesk: 0900 444888
email: helpdesk@pvp.nl

bron:

Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon Geestelijke Gezondheidszorg te Utrecht

Emergis centrum voor geestelijke gezondheidszorg,

september 2008

Een uitgave van dienst communicatie

Postbus 253, 4460 AR Goes

Telefoon 0113 26 70 00

Telefax 0113 21 66 26

e-mail emergis@emergis.nl

www.emergis.nl

EEN GOEDE
GEESTELIJKE GEZONDHEID
VOOR ALLE MENSEN
IN ZEELAND
VORMT DE INZET
VAN ONS VAKMANSCHAP.
DESKUNDIG,
BETROKKEN
EN DICHTBIJ.

